

Torsten Tegnér och Idrottsbladet.

- *presshistoria.*

I idrottens värld finns en rad personliga begåvningar. De springer omkring invid mörka granar och höga tallar, de tar ut kompassriktningen och följer kartan till punkt och pricka.

På den nyklippta gräsplanen rullar fotbollen mellan kraftfulla tillslag från vrist och tå.

När isarna spolas under ett kyligt november kommer det ”röda nystanet” att följa bandyspelarnas blickar, då mörkret omsluter bandyplanens koncentrerade strålkastarljus.

Vem bevakar allt detta? Vem håller sin skyddande hand över alla de pulserande lungor, som gläds över ökat syretillskott och tånjbara ledmuskler?

Svaret måste bli: Torsten Tegnér.

Han verkade som en stridbar försvarare av idrotten under större delen av förra seklet. Han ledde sitt Idrottsblad (IB) med en säreget begåvad penna; alltid närvarande på isens yta, vid orienteringens kontroller, på friidrottens kolstybbsbanor och fotbollens gräsytor. Och inte minst vid föreningsbord och i styrelserum.

T.T.s penna var unik, hans närvaro - allestädes.

Han inlämnade manus var som svårtolkade teckningar med drag av radikala konstnärens egensinniga kombinationer. En mardröm för sätaren, men en höjdpunkt för de som kastade sig över Idrottsbladet under dess tid alltifrån tidigt 1900-tal och fram till 1988, då IB helt blev inriktat på motorsport.

Men under resans gång var det Torsten Tegnér, som skapade och gav IB karaktär. På sätt och vis var tidningen T.T.s personliga dagbok. Han skrev om allt. Han tyckte om det mesta och han gav färg och journalistisk prägel åt en tidning som varje idrottsintresserad lärde sig älska.

Jag skriver med avsikt: lärde! Jag skriver det därför, att T.T.s personliga skrivstil måste man lära sig. Det var ett äventyr, att segla omkring med tanken mellan versaler, semikolon och komplicerad syntax. För T.T. skrev med hela den gröna Halda-maskinens typografi. Det var unikt, det var djärvt, det var nydanande.

Jag vet att det tog emot att läsa T.T. till en början. Men efterhand kunde jag se honom som en i raden av nydanande poeter. Meningarna behövde inte ha en konventionell uppbyggnad.

Snarare kunde han ses som en konkretistisk poeter; en dadaist, som hämtat kraft och inspiration från tidiga expressionister.

Detta var säkert underligt i en värld av ofta konservativt inriktade sportjournalister. Men T.T. vände på steken. Han var konstnären, tyckaren, mediafenomenet, som förenade hög och låg i ett samhälle, där idrotten ofta utövades av arbetarklassens söner och döttrar. På ett sätt förde T.T. samman kungligheter och ”medelsvensson”, skådespelare och sångerskor, skönheter på plan likväl som utanför dvs. nöjesvärld och idrottsvärld.

Vänboken om Torsten Tegnér – med Arne Argus som redaktör – är en guldgruva för dem som vill förstå en begåvad, egensinnig och framgångsrik människa.

Ett stort antal namnkunniga sportskribenter förmedlar intryck. Minnesbilderna av T.T. är färgstarka, originella. De mest namnkunniga sportskribenterna började journalistbanan just på I.B. som tex. Bo Hansson, Tommy Engstrand, Ulf Jansson – för att nu nämna några.

Den 2 juni 2006 disputerade Rolf Haslum på T.T. Det är en unik presshistorisk avhandling, som omspanner T.T.s skriftliga produktion bl.a. 3.600 krönikor under tiden 1930 – 60. Inte minst är det Tegnér's frihetsbegrepp, som slår igenom och skapar unik presshistoria under 1900-talet. Samtidigt redovisas en framgångssaga, där T.T. 1915 köper IB för 10 kr och startar med 84 prenumeranter. 1960 var upplagan 169 000 ex.

Jag slås av tanken att den tegnérska släkten måste ha präglat en stor del av oss unga under förra seklet.

Här fanns T.T.s krönikor PÅ SPRÅNG i Idrottsbladet, modern Alice' kända barnvisor, som ”ekorn satt i granen...”, samtidigt som varje gymnasist var tvungen att plugga in Torstens farfarfar – Esaias Tegners Fritiof saga, Det eviga, Mjältsjukan m.m. Växjö-biskopens dikter var litterärt allmängods under lång tid.

Boken innehåller också beskrivningar av sommarparadiset Södra äng, mellan Eksjö och Nässjö, T.T.-vallen i Ormaryd och T.T.-tornets 30-åriga tillkomsthistoria på Grännaberget.

Nu är det dags att höja blicken ut över T.T.s historiska landskap!

Hans-Evert Renérius

Bok: T.T. PÅ SPRÅNG. En vänbok om Torsten Tegnér. Red. Arne Argus.